

עפ"ג 17017/11/23 - מדינת ישראל, פמ"ח פלילי נגד אחמד עראבי, אסמאעיל עראבי, חתאם עראבי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 17017-11-23 מדינת ישראל נ' עראבי ואח'

לפני כבוד השופטת תמר נאות פרי - אב"ד
כבוד השופט יואב פרידמן
כבוד השופט גיל קרזבום

המעוררת מדינת ישראל
פמ"ח פלילי

נגד
המשיבים

1. אחמד עראבי
2. אסמאעיל עראבי
3. חתאם עראבי
ע"י ב"כ עו"ד חוסין מנעא

פסק דין

ערעור על גזר דין מיום 26.9.2023 של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט הבכיר זאיד פלאח) בת"פ 48187-01-22. עסקינן בערעור מטעם המאשימה על קולת העונש בעניינם של שלושת המשיבים.

רקע -

1. המשיבים הם בני משפחה. משיב 2 ומשיבה 3, בני 52 ו-50 בהתאמה, הנם בני זוג. הם הורים לחמישה ילדים בגירים (בני 21 עד 28), בהם המשיב 1 (בן 28), ועוד שני בנים ושתי בנות. המשפחה גרה במבנה דו קומתי בכפר מג'ד אלכרום.

2. נגד שלושת המשיבים הוגש כתב אישום אשר תוקן בהמשך, פעמיים, לצורך הסדר טיעון, שכלל חזרה מכפירה והודאה ביחס לכתב האישום המתוקן, ובהמשך, טיעון חופשי לעניין העונש, לאחר קבלת תסקירי שירות המבחן. כתבי האישום המתוקנים סומנו על ידי בית משפט קמא במ/1, במ/2. בהתאמה, הודו המשיבים בעובדות כתב האישום במ/2 והורשעו על פי הודאתם.

3. על פי כתב האישום שבעובדותיו הודו המשיבים:

א. ביום 18.1.2022 הגיעו שוטרים לבית המשפחה כדי לבצע צווי חיפוש ומעצר כלפי משיב 1. ארבעה מהם, שכוננו בכתב האישום בשמותיהם הפרטיים (שחר, בן, פיראס ומג'יד) דפקו בדלת הבית, נכנסו, הזדהו כשוטרים, והחלו לבצע חיפוש.

ב. עת הוחל בחיפוש בחדרו של משיב 1, התבקשו משיבה 3 ושני אחיו של משיב 1 להמתין בסלון, יחד עם השוטר בן. המשיב 2 התיישב על מיטה וסירב להיענות לבקשת השוטרים פיראס ושחר, להפסיק לצלם את השוטרים בעת ביצוע החיפוש בחדר, ולמסור הטלפון הנייד.

ג. בשלב זה החלו משיבים 1-3 לתקוף בצוותא חדא את השוטרים.

ד. משיב 1 ניגש לשוטר פיראס ומשך אותו לאחור, וניסה לתקוף אותו באגרופים.

ה. משיבים 1-2 הכו את השוטר שחר באגרופים ובמכות ידיים נוספות שכוונו לפלג גופו העליון וראשו. בהמשך הוסיף המשיב 1 להכות את שחר באגרופים, והאחרון הפיל אותו לרצפה כדי לאזוק אותו. בשלב זה המשיבה 3 ושני אחיו של משיב 1 דחפו את השוטר בן, ורצו לעבר חדרו של משיב 1. האחים הפריעו לשוטר שחר לאזוק את המשיב 1, שהצליח להימלט מאחיזתו.

ו. המשיבה 3 תקפה את השוטר מג'יד מאחור, במכות בגבו (עת ניסה לסייע במעצרו של המשיב 1).

ז. השוטר פיראס הזעיק שוטרים נוספים שהמתינו בחוץ, לצורך סיוע בריסון ומעצר של שלושת המשיבים.

ח. משיבים 1-2 נעצרו, ומשיבה 3 הורחקה לאזור המטבח.

ט. משיב 1, עת הובל על ידי השוטר מג'יד, השתחרר מאחיזתו, אחז בכד, וניסה להכות באמצעותו את השוטר (הנסיון לא צלח, שכן השוטר תפס הכד).

י. באזור המטבח השתוללה משיבה 3, צעקה על השוטרים, וזרקה עליהם חפצים וכדים. בנוסף תקפה את השוטר ויסאם וגרמה לו חבלה של ממש שלא כדון, בכך שזרקה לעברו כד מזכוכית שפגע בידו השמאלית. כתוצאה מן האירוע המתואר לעיל נגרם לויסאם שבר בידו.

יא. מיד לאחר מכן, עת מוסיפה המשיבה 3 להשתולל במטבח, נטלה היא סכין מטבח שלהבה באורך 19 ס"מ, ואיימה על השוטרים בכך שהניפה ידה ואת הסכין לעברם. היא לא שעתה לאזהרות השוטרים ובקשותיהם שתוריד את הסכין, עד שאחיו של המשיב 1 לקחו ממנה את הסכין וביקשו שתירגע. בשלב זה נעצרה.

יב. לשוטר ויסאם נגרם שבר ביד שמאל ומסביבו נפיחות ושטף דם. לשוטר שחר נגרמו שריטות ביד, שריטות ושפשופים בצוואר ומאחורי האוזן והמטומה בגב. לשוטר פיראס נגרמו חתכים באצבע, המטומות בצוואר ומתחת לאוזן, שפשופים ושריטות בכתף וצוואר.

4. בהתאמה, הורשעו שלושת המשיבים כמבצעים בצוותא בעבירות הבאות: עבירת תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות בצוותא - לפי סעיף 274(1), 274(3) + 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן "**החוק**"); ועבירת תקיפה הגורמת חבלה ממשית בצוותא - לפי סעיף 380 + 29 לחוק. המשיבה 3 (לבדה) הורשעה בנוסף גם בעבירת איומים (בשל האיום בסכין) - לפי סעיף 192 לחוק.

5. ראינו להבהיר: בשני הנוסחים הקודמים של כתב האישום, צוין שהכד שהשליכה המשיבה 3 על השוטר ויסאם פגע ביד שמאל שלו, וגרם לו לשבר. ואילו בנוסח המתוקן מיום 13.6.2023 שבו הודו המשיבים, תוארה ההשתלשלות העובדתית שלעיל, וצוין בנפרד בסעיף 11: "כתוצאה מהאירוע המתואר לעיל, נגרם לשוטר ויסאם שבר בידו". ב"כ המאשימה אף ביאר התיקון לבית המשפט קמא בישיבת 13.6.2023. הוא ציין כי כתב האישום תוקן בסעיף 11 בנוגע לשבר, ככזה שנגרם "כתוצאה מהאירוע, ולא מיוחס לנאשמת 3". אין אמנם בנוסח כתב האישום שבו הודו המשיבים פירוט עובדתי שיכול לבאר אותו שבר ביד שנגרם "באירוע" לבד מן העימות במטבח מול משיבה 3. אולם לאור התיקון

המוסכם שנערך לצורך הסדר טיעון, נתייחס אף אנו לתיקון כפשוטו, ונתייחס לשבר ככזה שנגרם באירוע התקיפה במובנו הרחב, לא בשל תקיפה נקודתית ומובחנת על ידי המשיבה 3 לבדה, אלא כמבצעת בצוותא.

6. המשיבים היו נתונים במעצר פסי מיום 18.1.2022 עד ליום 27.1.2022 (שאז שוחררו לחלופה של מעצר בית).

7. בתסקירי שירות המבחן צוין שהמשיבים כולם קיבלו אחריות חלקית. שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית ביחס לאיש מהם, וציין ביחס לכולם פרוגנוזה נמוכה לשיקום.

ביחס למשיב 1 - לחובתו 2 הרשעות קודמות בעבירות סמים, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. שירות המבחן העריך שבעניינו יש סיכון גבוה להישנות עבירת אלימות ברמת חומרה גבוהה.

ביחס למשיב 2 - לחובתו 2 הרשעות קודמות בעבירות גניבה, התפרצות למקום מגורים/תפילה, עבירות סמים, ו-7 עבירות ישנות בעבירות פריצה לבניין שאינו דירה וביצוע גניבה, חבלה או פגיעה כשהעבריין מזויין, תגרה, זיוף ושימוש במסמך מזויף. שירות המבחן העריך שבעניינו יש סיכון גבוה להישנות ביצוע עבירת אלימות ברמת חומרה בינונית - גבוהה.

ביחס למשיבה 3 - אין לה עבר פלילי. שירות המבחן העריך שבעניינה יש סיכון בינוני להישנות ביצוע עבירת אלימות ברמת חומרה בינונית.

התסקירים ציינו נסיבות אישיות לא פשוטות של המשפחה, המוכרת לרווחה, לרבות התמכרויות של המשיבים 2-3 בעבר, והוצאת הילדים למסגרות חוץ ביתיות. צוין שנמסר מפי המשיבה 3 כי מזה 20 שנה היא מטופלת במרפאת בריאות נפש. עוד צוין שסבלה בעבר מאלימות מצד בעלה.

8. בטיעוניה לעונש בבית המשפט קמא גרסה המדינה שמתחם הענישה ההולם (ביחס לכל אחד מן המשיבים) נע בין 12 לבין 30 חודשי מאסר בפועל. ביחס למשיבים 1-2 התבקש מאסר בפועל ברף האמצעי של המתחם המוצע, ואלו לגבי משיבה 3, לאור נתונה האישיים (שהרי חלקה באירוע לא נפל מזה של משיבים 1-2), התבקש מאסר בפועל ברף התחתון של המתחם. הכל, לצד ענישה נלווית של מאסר מותנה וקנס.

ב"כ המשיבים טען למתחם ענישה שינוע בין מאסר מותנה לצד קנס והתחייבות, לבין מאסר לתקופה קצרה שירוצה בעבודות שירות. הוא הדגיש שמדובר באירוע לא מתוכנן, ספונטני, שאירע בדירתם הקטנה של המשיבים, לשם הגיעו השוטרים, ביקש להתחשב בנסיבות האישיות (ראה להלן) ובנטילת האחריות. בטיעוניה לעונש הפנה ב"כ המשיבים לכך שהמשיבים כולם עלו על דרך חדשה, מזה שמונה שנים בהן לא נעברו עבירות, כאשר העבר הפלילי של משיב 2 הנו עבר ישן. עוד הפנה לתיעוד רפואי המלמד על בעיות רפואיות של משיבים 1-2, ועל היותה של המשיבה 3 מטופלת בגין בעיה נפשית של דכאון, ומטופלת תרופתית.

גזר הדין מושא הערעור -

9. בגזר דינו ציין בית המשפט קמא שהוא רואה בכל המתואר בכתב האישום כאירוע אחד. הוא העמיד את מתחם הענישה הראוי על תקופת מאסר שנעה בין 6 ועד 24 חודש ביחס למשיבים כולם. הוא ציין שחלקו של המשיב 2 באירועי

התקיפה חמור פחות ביחס לזה של המשיב 1. נלקחה בחשבון נטילת האחריות של הנאשמים לאחר תיקון כתב האישום והחיסכון בזמן שיפוטי יקר. נלקח בחשבון גם חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות עד שלב גזר הדין, 21 חודש, כאשר מעבר למעצר פיסי בן כמה ימים, שהו המשיבים בחלופות מעצר של מעצר בית מלא ולאחר מכן חלקי, לאורך התקופה. צוין העבר הפלילי מחד (ביחס למשיבים 1-2), והיותו עבר ישן מאידך. שיקולים נוספים לקולא שנזכרו בגזר הדין הנם נסיבות חייהם של המשיבים, מצבם הכלכלי והסוציאלי, ומצבם הרפואי.

צוין כי מדובר במעשים חמורים של תקיפת שוטרים עת ביקשו לבצע תפקידם כדין וכי אלמלא השיקולים המקלים שנזכרו, לא היה בית המשפט מהסס להטיל על כולם מאסרים בפועל מאחורי סורג ובריח. לאור אותם שיקולים הוחלט להסתפק בעניינם של משיבים 1-2 במאסרים שירוצו בעבודות שירות. ביחס למשיבה 3, צוין כי אף שחלקה באירוע היה גדול, הערכת הסיכון בעניינה נמוכה מאלו של משיבים 1-2, אין לה עבר פלילי, ובית המשפט קמא העריך שיש סיכוי של ממש שתשתקם. לפיכך חרג בית משפט קמא בעניינה מן הרף התחתון של מתחם הענישה שקבע, והסתפק בענישה צופה פני עתיד, לצד ענישה נלווית. בשים לב למצב הכלכלי של המשפחה, הוחלט להימנע מהטלת קנס. בגדר האיזונים שערך בית המשפט קמא, לא ניכה הוא את ימי המעצר בפועל, כאשר אחד הטעמים להקלה בענישת המשיבים היה כאמור אורך התקופה בה שהו בחלופת המעצר, תחילה במעצר בית מלא ולאחר מכן חלקי.

בסיכום:

על המשיב 1 נגזר מאסר בפועל למשך 9 חודשים, לריצוי בעבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, שיופעלו אם יעבור תוך שלוש שנים אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע בתיק; והתחייבות כספית על סך 10,000 ₪ להימנע מביצוע אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע, למשך 3 שנים.

על המשיב 2 נגזר מאסר בפועל למשך 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי שיופעלו אם יעבור תוך שלוש שנים אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע בתיק; והתחייבות כספית על סך 10,000 ₪ להימנע מביצוע אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע למשך 3 שנים.

על המשיבה 3 הוטלו 10 חודשי מאסר על תנאי, בר הפעלה במקרה בו תעבור היא תוך שלוש שנים אחת או יותר מהעבירות בהן הורשעה בתיק; וכן התחייבות כספית על סך 20,000 ₪ להימנע מביצוע אחת או יותר מהעבירות בהן הורשעה וזאת למשך 3 שנים.

עיקר טיעוני הצדדים בערעור -

10. המערערת טוענת כי העונש שנגזר על המשיבים חורג לקולא באופן קיצוני, ואינו הולם את חומרת המעשים ונסיבות ביצוע העבירה. המשיבים תקפו בצוותא שוטרים שמלאו תפקידם כחוק וגרמו להם חבלות, והענישה שנקבעה מעבירה מסר שגוי כי המעשים אינם ברף חומרה גבוה. אלימות קשה וברוטאלית כזו כלפי עובדי ציבור מחייבת ענישה משמעותית המעבירה מסר ברור. מתחם הענישה שנקבע בין 6 חודשים ל 24 חודשי מאסר בפועל שגוי. מתחם הענישה צריך שיעמוד על 12 עד 30 חודשי מאסר בפועל.

שגוי גם מיקום העונש ביחס למשיבים 1-2, בתוך מתחם הענישה, לאור האמור בתסקירי שירות המבחן ביחס לסיכון גבוה להישנות עבירות אלימות ברמת חומרה גבוהה מצד משיבים אלה, ואף לנוכח עברם הפלילי.

ביחס למשיבה 3 - חלקה היה דומיננטי באירוע, ושגה בית המשפט קמא עת סטה אף בעניינה לקולא ממתחם

הענישה הראוי, ועת הטיל עליה ענישה צופה פני עתיד בלבד. גם מתן משקל משמעותי לשיקול השיקום בעניינה שגוי, כאשר תסקיר שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית, אף בעניינה. היעדר העבר הפלילי והודאתה מהווים שיקולים למיקום עונשה בחלקו הנמוך של מתחם הענישה, אך אין בהם כדי להצדיק סטייה ממתחם הענישה ההולם מטעמי שיקום.

ביחס למשיבים כולם, המסמכים שהוגשו אינם מלמדים על מצב בריאותי חריג וקשה המצדיק הימנעות משליחתם למאסר בפועל מאחורי סורג וברית. בסוג העבירות בהם הורשעו הבכורה ניתנת לשיקולי גמול, הרתעה והגנה על הציבור. טובת הציבור מחייבת ענישה מרתיעה, כדי שנציגי החוק יוכלו למלא תפקידם בלא מורא מבעלי אגרוף תוקפנים ומאיימים.

11. המשיבים טוענים כי יש לדחות הערעור. הם שבים ומדגישים כי מדובר במעשה ספונטני, שאירע במתחם מגורים צפוף. פסקי הדין אליהם הפנתה המדינה ביחס למתחם העונש ההולם במקרים של אלימות כלפי שוטרים, היו חמורים בנסיבותיהם מנסיבות המעשים כאן, ואף נסיבות העושים ולא רק המעשים, היו שונות. אף המשיבים מפנים לפסיקה של הערכאות הדיוניות שהטילה בחלק מן המקרים ענישה מקילה אף יותר מזו בענייננו, בנסיבות לא פחות חמורות. שירות המבחן אמנם לא בא בהמלצה טיפולית, אך זאת משום שלא קיבל הסכמה של המשיבים להליך טיפולי בשל אי הבנה זו או אחרת, אך הם הביעו צער על מעשיהם, ויש לתן משקל ראוי להודאתם ולחסכון בזמן השיפוטי ונטילת האחריות. המשיבים שבים ומפנים לנסיבותיהם האישיות ששימשו שיקולים לקולא, לטעמם בדין. הן מצבם הרפואי והסוציאלי, הן העובדה שמזה שנים המשיבים 1-2 לא עברו עבירות (למשיבה 3, כזכור, אין עבר פלילי). מתחם העונש שנקבע הולם, כאשר נלקחו בחשבון הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם בנסיבותינו. בכל מקרה הענישה שהוטלה אינה חורגת קיצונית ממדיניות הענישה במקרים דומים, ולכן אין להתערב בגזר הדין. זאת גם בשים לב להשפעת ההתערבות על משפחה שלימה שתשלח למאסר מאחורי סורג ובריה, כאשר כבר עלתה מזה שנים על דרך הישר. לחלופין יש להסתפק בהוספת רכיב ענישתי של פיצוי השוטרים.

דין והכרעה -

12. כידוע, ערכאת ערעור ממעטת בהתערבות בענישה שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית, אלא אם מדובר בחריגה קיצונית ממדיניות ענישה הנוהגת במקרים דומים או במקרה של טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (עיין, מני רבים: ע"פ 4303/22 אבו גאנם נ' **מדינת ישראל**, פסקה 10 (6.12.2022) על האסמכתאות הנזכרות שם).

13. לטעמינו המקרה נמנה על המקרים המצדיקים התערבות.

14. הפסיקה שבה והפנתה לחומרה היתירה הכרוכה באלימות כלפי אנשי ציבור, כאשר אלו ממלאים תפקידים על פי דין בשירות הציבור, ונחשפים לאלימות דווקא בשל כך. יש לשגר מסר ברור בו גלומה הרתעה של ממש, כזה שאינו משלים עם התנהגות כזו. זהו עניינו של הציבור כולו, לא רק של משרתיו, שהאחרונים יוכלו לבצע תפקידם בלא מורא. בפרט נכונים הדברים במקרים של אלימות כלפי שוטרים, היות ואלה ניצבים לרוב בקו החזית הראשון של חיכוך פוטנציאלי טעון, הכרוך בביצוע תפקידים כדין ועל פי דין, במגוון של תרחישים. אותו חיכוך טעון יכול שיהפוך לאלימות כלפי השוטרים ביותר מקרים, ככל שלא יועבר ויופנם מסר ענישתי מרתיע. נסתפק לשם המחשה בדברים שנאמרו בשתי החלטות שיפוטיות (ולא התיימרנו למצות).

15. בבש"פ 7171/00 **מדינת ישראל נ' מוחמד מחמוד חאמד**, פ"ד נד(4) 729, 732, נפסק:

"ידעו צעירים בישראל, צעירים ומבוגרים כאחד, כי היודה אבנים בשוטר הבא להשליט סדר במקום של התפרעויות, מעלה על עצמו כי מסוכן הוא לשלומן של אדם ולשלום הציבור, ובהיותו כך מסוכן, צפוי הוא כי יעצר להגנה על אותם ערכי יסוד שבלעדיהם לא נוכל לקיים חברה ראויה. אכן, אדם שהוכיח עצמו כי בכוונת-מכוון מרים הוא אבן על איש אשר החברה שלחה אותו להשליט משטר וסדר, חלופת מעצר לא תסכון למונעו מעשות שוב מעשה שעשה."

אמנם נאמרו הדברים לצורך החלטת מעצר, ועל רקע המסוכנות היתירה הנודעת להתפרעות אלימה המערבת תקיפת שוטרים רבתי, על דרך ידיו אבנים. אולם המסר הכללי העולה מהדברים ועניינו בחומרה היתירה הנודעת לתקיפת שוטרים הממלאים תפקיד כדן, יפה לעניינו.

בע"פ 9878/09 **מדינת ישראל נ' מוסא**, פסקה 26 (20.9.2010) נאמרו הדברים הבאים:

"גוף מרכזי שתפקידו להבטיח את הסדר הציבור ואכיפת החוק הוא משטרת ישראל. סעיף 3 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971 קובע כי משטרת ישראל תעסוק במניעת עבירות ובגילוי, בתפיסת עבריינים ובתביעתם לדין, בשמירתם הבטוחה של אסירים, ובקיום הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש. משטרת ישראל היא הלכה למעשה הגילוי היום יומי של שלטון החוק במדינת ישראל, ומוטלים עליה תפקידים רבים במדינתנו רווית הקשיים, המתחים והאיומים, ונדמה כי אף גוף משטרתי במדינה דמוקרטית לא נאלץ להתמודד עם האתגרים הרבים הניצבים בפני משטרת ישראל, החל מגילוי פשעים ומניעתם וכלה בהתמודדות עם מתקפות טרור ואכזריות. שוטרי משטרת ישראל, כמו אנשי שאר זרועות הביטחון, עושים לילות כימים למען שמירה על ביטחון הציבור, ועל כן מחויבים אנו לעשות ככל שניתן על מנת להגן עליהם מפני מי שמנסים להלך עליהם אימים ולפגוע בעבודתם החשובה, אשר נעשית למען כלל הציבור ולהבטחת ביטחונן האישי. ללא הגנה ראויה על אוכפי החוק לא תוכל המדינה להבטיח לציבור הרחב אכיפה יעילה של החוק והבטחת הסדר הציבור, ועלולים אנו להתדרדר לאותו מצב טבעי ממנו ביקשנו לצאת באמצעות ה"חזזה" או ה"אמנה" החברתית המטפורית שנכרתה בין המדינה לבין האזרחים המתגוררים בה, שבמסגרתה מסרו לה האזרחים מרצונם את הסמכות לשלול חירויות ולעשות שימוש בכוח כופה, בין היתר, לשם הבטחת הגנתם וביטחונם ושמירה על קניינם, וזאת גם באמצעות המשטרה (השוו פרשת המרכז האקדמי, פס' 2 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל). הדעת אינה סובלת מעשי תקיפה על נציגי החוק אשר עושים את עבודתם נאמנה למען שמירת הסדר הציבורי ובטחון הציבור. יש להוקיע מעשים בהם אדם עושה דין לעצמו ומפריע לעובדי ציבור במילוי תפקידם בכלל ולשוטרי משטרת ישראל בפרט. מעשי תקיפה ואיומים כלפי שוטרי משטרת ישראל, רק מפני שהם ממלאים את תפקידם כחוק, מערערים את המוסכמות הבסיסיות ביותר של החברה הדמוקרטית בה אנו חיים. חברה המכבדת את שלטון החוק ואת זכויותיו של הזולת לא תאפשר פגיעה בנציגי החוק, וכל פגיעה שכזו צריכה להיתקל בקיר ברזל של אפס סובלנות, כפי שצינתי, וזאת על מנת לגדוע אלימות מסוג זה במהירות האפשרית. הציבור נותן את מבטחו בשוטרי משטרת ישראל, וטובת הציבור מחייבת כי יובטח להם שיוכלו למלא את תפקידם ללא מורא וללא פחד מבעלי אגרוף, מתוקפנים ומאיימים" (ע"פ 500/87 **בורוכוב נ' מדינת ישראל** (8.3.1988)). בתקופה המתאפיינת בגלי אלימות פיזית ומילולית כלפי עובדי ציבור, שומה להגן על השירות הציבורי ועל עובדי הציבור מפני פגיעה בלתי ראויה בכבודם ובמעמדם (רע"פ 2660/05 **יוסף אונגרפלד נ' מדינת ישראל** (13.8.2008)). שומה על רשויות אכיפת החוק לספק הגנה

אפקטיבית לשוטרי משטרת ישראל לאור הצורך החברתי, כי הם יבצעו את תפקידם ללא כל מורא (ראו רע"פ 5940/06 **גל נ' מדינת ישראל** [18.12.2006]). ראו גם ע"פ 6642/09 **מדינת ישראל נ' גביש** (30.12.2009); רע"פ 5579/10 **קריה נ' מדינת ישראל** (2.8.2010).

כמובן שכל מקרה ונסיבותיו, הן מבחינת חומרת המעשים, הן מבחינת נסיבות העושים. בהפניות אלה לא ביקשנו לשוות גוון אחיד למקרים שונים. ביקשנו לציין כללית את השיקולים החלים בכגון דא, והערכים החברתיים המוגנים הנפגעים כל אימת שמותקף שוטר עת מבצע הוא תפקידו כדן, ודווקא על רקע ביצוע תפקידו זה, בשליחות החוק והחברה האזרחית.

16. הצדדים הפנו, איש לשיטתו, לפסיקה במקרים של אלימות כלפי שוטרים, כדי לעמוד על מתחם הענישה הראוי והענישה ההולמת.

17. המשיבים הפנו למקרים בהם הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות במקרים בהם הנסיבות לא היו ברף חומרה גבוה או שנסיבות אישיות של מבצע העבירה היה בהן כדי להקל. החלטות מן השנים האחרונות אליהן הפנה ב"כ המשיבים הנן ת"פ (מחוזי י-ם) 1485-06-15 **מדינת ישראל נ' גרוס** (21.11.2016); ת"פ (חי') 62819-05-17 **מדינת ישראל נ' דיאנה שיטרית** (28.2.2018); ת"פ (י-ם) 31415-04-17 **מדינת ישראל נ' דנה שוישה** (25.7.2021); ת"פ (ירושלים) 24067-07-18 **מדינת ישראל נ' עזרא רווה מזרחי** (25.1.2022).

המערערת גורסת כאמור שעל המתחם לעמוד על תקופה שבין 12 לבין 30 חודשי מאסר, ונסמכת בעיקר על עפ"ג 11794-12-15 **מדינת ישראל נ' זבידאת** (10.1.2016). בקשת רשות ערעור שהוגשה שם, נדחתה ברע"פ 1544/16 **זבידאת נ' מדינת ישראל** (25.2.2016).

18. אף אנו, כבית המשפט קמא, סבורים שיש להשקיף על המסכת כעל אירוע אחד. לטעמנו, מתחם הענישה שקבע בית המשפט קמא - הנו מקל, ועם זאת - לא מצאנו כי יש הכרח לקבוע מתחם חדש או שונה, נוכח המשך מסקנתנו.

19. סבורים אנו כי בקביעת רכיב הענישה העיקרי בתוך אותו מתחם שנקבע, לא נוכל להותיר התוצאה על כנה, וזאת ביחס למשיבים כולם. על הערך החברתי המוגן שנפגע, כבר עמדנו. מידת הפגיעה בו וחומרת הנסיבות לא היו מבוטלים כל עיקר. האלימות שהופעלה כלפי השוטרים, לא היתה ברף נמוך, ויכולה היתה להסתיים בנזקים חמורים יותר מאלו שנגרמו בפועל. יש להבדיל בין עוצמת האלימות שהופעלה לבין תוצאותיה (אם כי נזכיר שאחד השוטרים אף סבל משבר בידו). הנזק יכול שילמד לעתים על מידת האלימות והכוח שהופעלו בתקיפה, אך יכול גם שיהא מקרי, כפועל יוצא של אפקטיביות התקיפה ואפקטיביות בלימתה.

נתונים אלה מחייבים לטעמנו להחמיר בענישה של שלושת המשיבים, הגם שאנו משווים נגד עינינו את הכלל לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין.

מצאנו כי העונשים שהושתו אינם עולים בקנה אחד עם מטרות הענישה ואין בהם כדי לשגר את המסר המרתיע הנדרש.

20. אף נדגיש כי שירות המבחן גרס, ביחס למשיבים כולם, שהפרוגנוזה לשיקום הנה נמוכה. אם כן, בשונה מהילוכו

של בית משפט קמא, ואף בעניינה של משיבה 3, לא הומחשו בענייננו שיקולי שיקום שעשויים להצדיק את מיקום העונש בתוך המתחם כפי שנקבע, ובוודאי שלא חריגה כלפי מטה מן המתחם שנקבע, שגם כך היה מקל (כקביעת סעיף 40 לחוק). לגבי משיבה 3 נזכיר עוד כי חלקה באירוע היה משמעותי (גם בהינתן הניסוח המקל בעניינה, עליו עמדנו, בסעיף 11 של כתב האישום המתוקן).

21. הוכר אמנם בהלכה חריג המאפשר לסטות מן המתחם ההולם גם שלא מטעמי שיקום, וזאת משיקולי צדק (ע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל (29.15.2015)). אלא שאותו חריג צר הוא, חריג שבחריגים (ע"פ 8500/22 אליהו אביטבול נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (10.7.2023)). ענייננו אינו מתקרב לאותו חריג צר.

22. השיקולים לקולא, בהם ההודאה והנסיבות האישיות והסוציאליות שצוינו, כמו גם היותו של העבר הפלילי של משיבים 1-2 עבר ישן, היעדר עבר פלילי למשיבה 3 ואומדן מסוכנות מופחת בעניינה - ראוי היה שיביאו למיקום הענישה בתוך המתחם, כל אחד מן המשיבים ונסיבותיו, וחלקו באירוע. אך לא לענישה ברף הנמוך כפי שהורה בית המשפט קמא (ולא לסטייה כלפי מטה מן המתחם, כפי שנעשה בעניינה של המשיבה 3).

23. בנוסף: גם בהינתן השיקולים לקולא, נכון היה לטעמינו לקבוע, בתוך המתחם שנבחר, תקופות מאסר ארוכות מאלו שהטיל בית המשפט קמא ביחס למשיבים 1-2. כאשר על המשיב 1 שחלקו היה גדול יותר, יוטל בהתאמה עונש חמור יותר מאשר זה שיוטל על משיב 2 (בהתאם לקביעה העובדתית של בית משפט קמא).

24. לאור האמור מעלה, ובשים לב לכלל לפיו ערכאת הערעור לא ממצה את הדין, יש לקבל את הערעור באופן הבא:

המשיב 1, ירצה עונש בן 9 חודשים במאסר בפועל ולא בעבודות שירות, בניכוי ימי מעצרו. אין שינוי ביתר רכיבי הענישה שהוטלו לגביו.

המשיב 2 ירצה עונש בן 9 חודשים ולא 6 חודשים, ורק בשל הנתונים שבתסקיר, חלקו היחסי, גילו ועמדתו שלא להחמיר יתר על המידה בשלב הערעור - לא נורה על ריצוי המאסר בפועל אלא נותר על כנה את הקביעה קמא לגבי כך שהמאסר ירוצה בעבודות שירות. אין שינוי ביתר רכיבי הענישה.

לגבי המשיבה 3 - מבלי לקבוע עמדה סופית ומבלי שהדבר יתפרש כבסיס להסתמכות - אנו נבקש שתוכן לגביה חוות דעת של הממונה על עבודות השירות, ולאחר שתוגש - נשלים את הדיון בעניינה.

25. משיב 1 יתייבצו לתחילת ריצוי עונשו במועד שיקבע בפרוטוקול הדיון, וזאת בבית סוהר ימ"ר קישון, עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. עליו לתאם את הכניסה, כולל האפשרות למיון מוקדם (מול ענף אבחון ומיון של שב"ס אליו ניתן גם לפנות טלפונית). באחריותו להתעדכן מול שב"ס (או באתר האינטרנט של שב"ס) ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייצבות.

ניתן היום, ו' אדר א' תשפ"ד, 15 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.

גיל קרזבום, שופט

יואבפרידמן, שופט

תמר נאות-פרי, שופטת
[אב"ד]